

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дипломної роботи

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра
зі спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства
(за видами економічної діяльності)»

за програмою «Економіка, планування та управління бізнесом»

з теми:

на тему: **Економічне обґрунтування доцільності експорту продукції**
(на прикладі ТОВ «ПТК Шабо»)

(назва теми)

Виконавець:

студентка групи М-12, ЦЗФН

Куца Наталія Романівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

канд. економ. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сілічева Наталія Євгенівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

АНОТАЦІЯ

*Куца Н.Р. Економічне обґрунтування доцільності експорту продукції
(на прикладі ТОВ «ПТК Шабо»)*

*Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «
економіка, планування та управління бізнесом» Одеський національний економічний
університет м. Одеса, 2018 рік*

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес забезпечення ефективності експортної діяльності виноробного підприємства ТОВ «ПТК Шабо».

В роботі розглядаються теоретичні засади експортної діяльності підприємства, чинники впливу на експортну діяльність підприємства виноробної галузі, методи дослідження ефективності експортної діяльності підприємства.

Здійснено аналіз стану експорту продукції на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо», складена економіко-математична модель ефективності експорту продукції. Розроблено напрями удосконалення експортної діяльності підприємства ТОВ «ПТК Шабо». В роботі представлено економічне обґрунтування доцільності впровадження напрямів удосконалення експортної діяльності

Ключові слова: експорт, експортні операції, економічне обґрунтування, виноробна промисловість, ефективність експорту, рентабельність експорту.

ANNOTATION

*Kutsa N.R. Economic justification of expediency of export of products
(for example, LLC "PTC Shabo")*

*Qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty
"Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's program "Economics,
Planning and Business Management" Odesa National University of Economics, Odessa, 2018*

Master's qualification work consists of three sections. The object of the research is the process of ensuring the efficiency of the export activity of the wineries company PTK Shabo LLC.

The article deals with the theoretical principles of the export activity of the enterprise, the factors of influence on the proper functioning of the subsidiary power industry, methods of studying the efficiency of the export activity of the enterprise.

The analysis of the state of export of products at the enterprise "PTK Shabo" Ltd. is made, the economic-mathematical model of the efficiency of export of products is compiled. The directions of perfection of export activity of the enterprise PTK Shabo LLC are developed. The work provides the economic justification for the expediency of implementing the directions of improvement of export activity

Key words: export, export operations, economic justification, winemaking industry, export efficiency, export profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність експортної діяльності підприємства.....	7
1.2. Чинники впливу на експортну діяльність підприємства виноробної галузі.....	13
1.3. Методи дослідження ефективності експортної діяльності підприємства.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПТК ШАБО».....	36
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «ПТК Шабо».....	36
2.2. Дослідження експортної діяльності ТОВ «ПТК Шабо».....	46
2.3. Економіко-математична модель ефективності експорту продукції.....	56
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ПТК ШАБО».....	60
3.1. Розробка напрямів удосконалення експортної діяльності підприємства ТОВ «ПТК Шабо».....	60
3.2. Економічне обґрунтування доцільності впровадження напрямів удосконалення експортної діяльності та прогнозна оцінка їх ефективності.....	78
3.3. Аналіз можливих ризиків впровадження проекту напрямів удосконалення експортної діяльності підприємства та заходи щодо їх мінімізації.....	82
ВИСНОВКИ.....	89
Список використаних джерел.....	94
Додатки.....	101

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективна взаємодія економіки України зі світовим господарством можлива лише за умови створення у країні високорозвинутого експортного комплексу, структурні та функціональні характеристики якого мають визначатися у контексті основних тенденцій розвитку сучасного міжнародного бізнесу, стратегічних ресурсів розвитку країни та її національних інтересів.

Особливе місце на світовому ринку займає виноградарство і виноробство України, які знаходяться в залежності від здатності ефективно реалізувати свої об'єктивні переваги природо-ресурсного потенціалу у світовому розподілу праці та у міжнародній конкуренції, забезпечивши участь у вирішенні світових продовольчої, енергетичної та екологічної проблем на основі взаємовигідних економічних відносин.

Ефективність зовнішньоекономічної діяльності сучасних виноробних підприємств залежить від їх здатності до успішного управління експортною діяльністю. В умовах поглиблення глобалізаційних і євроінтеграційних процесів доцільним є формування своєчасного й цілісного підходу до оцінки ефективності експортної діяльності виноробних підприємств. Сучасні напрямки розвитку світового ринку виноробної продукції, максимальна адаптивність стратегії підприємства до вимог мінливого зовнішнього середовища, особливості організації сировинної бази виноробних підприємств вимагають більш детального дослідження формування та ефективного використання експортного потенціалу для вітчизняних виноробних підприємств.

Таким чином, особливо актуальними є проблеми розробки теоретично виважених моделей та методико-практичного інструментарію управління експортною діяльністю виноробного підприємства, питання оцінки ефективності експортної діяльності, вдосконалення системи його

організаційно-економічного забезпечення, економічного обґрунтування доцільності експорту продукції.

Ступінь розробки проблеми. Серед досліджень проблем оцінки експортної діяльності підприємства та її удосконалення заслуговують на особливу увагу роботи таких українських учених, як В.Андрійчук, О.Білорус, В.Геєць, М. Дудченко, Ю.Іванов, А.Кредисов, Г.Климко, І.Лукінов, Д.Лук'яненко, Ю.Макогон, П.Маковєєв, Ю.Пахомов, І.Піддубний, В.Пономаренко, А.Поручник, Є.Савельєв, А.Філіпенко, О.Шнирков та ін. Значний внесок у розвиток теоретичних та науково-методичних засад оцінки експортної діяльності на різних рівнях економічного аналізу зробили такі зарубіжні учені, як Є.Бабін, Е.Бабкін, П.Друкер, О.Кирєєв, В.Круглов, Ф.Левшин, П.Ліндерт, М.Портер, Л.Радеба, Л.Стровський, Р.Фатхутдінов та ін. Дослідження цих учених є теоретичною основою формування багаторівневої системи оцінки експортної діяльності підприємства та її удосконалення, у тому числі в умовах транзитивної економіки.

Мета та завдання дослідження. Метою дипломної роботи є розробка теоретичних та практичних засад економічного обґрунтування доцільності експорту продукції, удосконалення експортної діяльності підприємства виноробної галузі на прикладі ТОВ «ПТК Шабо».

Цільове спрямування та логіка дослідження обумовили постановку і вирішення таких задач дипломної роботи:

- визначити теоретичні основи експортної діяльності підприємства;
- дослідити особливості здійснення експортної діяльності підприємств виноробної галузі;
- виявити чинники впливу на експортну діяльність підприємства виноробної галузі;
- систематизувати методи дослідження експортної діяльності підприємства виноробної галузі;
- проаналізувати специфіку та ефективність експортної діяльності виноробного підприємства ТОВ «ПТК Шабо»;

- розробити економіко-математична модель ефективності експортної діяльності ТОВ «ПТК Шабо»;
- розробити організаційні заходи удосконалення експортної діяльності ТОВ «ПТК Шабо»;
- впровадити систему експортного маркетингу як інструменту активізації експорту підприємства ТОВ «ПТК Шабо»;
- дати прогнозну оцінку економічної ефективності заходів щодо удосконалення експортної діяльності підприємства виноробної галузі ТОВ «ПТК Шабо».

Об'єктом дослідження виступає процес забезпечення ефективності експортної діяльності виноробного підприємства ТОВ «ПТК Шабо».

Предмет дослідження - теоретико-методологічні та методичні підходи до економічного обґрунтування доцільності експорту продукції, вдосконалення управління експортною діяльністю виноробних підприємств.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема, а саме методи аналізу та синтезу, порівняння, статистичний аналіз, логічного та емпіричного пізнання, прогнозування (екстраполяції), методи економетричного аналізу (регресійного аналізу), ситуаційного SWOT-аналізу, застосовано системний підхід при викладенні матеріалу, що дало змогу розв'язати поставлені завдання. Для обробки та аналізу даних використовувались комп'ютерні програми (пакет аналізу Microsoft Office Excel 2010).

Інформаційна база дослідження. Правове поле дослідження склали чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують експортну діяльність суб'єктів господарювання в Україні. Інформаційною базою дипломної роботи послужили офіційні статистичні матеріали, дані звітності виноробного підприємства ТОВ «ПТК Шабо» і результати власних досліджень на виноробному підприємстві.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість дипломної роботи полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо підвищення ефективності експортної діяльності виноробного підприємства ТОВ «ПТК Шабо» знайшли своє успішне впровадження в діяльності підприємства, про що свідчить акт про впровадження результатів магістерської роботи.

Апробація основних результатів роботи. Головні результати, положення та висновки досліджень було представлено на конференції: V Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток економіки та планування бізнесу в сучасних умовах: проблеми та шляхи вирішення» (м. Одеса, Україна, 2017)

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи містить 100 сторінок, у тому числі 29 таблиць на 30 сторінок, 20 рисунків на 20 сторінках, список використаних джерел з 62 найменувань.

Таблиця 1

Основні техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ТОВ «ПТК Шабо» за 2014-2016 рр.

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Приріст 2015/2014		Приріст 2016/2015	
				Абс.	Відн.	Абс.	Відн.
1. Обсяг продукції в оптових цінах (без ПДВ, акцизу), тис грн в зрівняних цінах	106155	107600	164400	1445	1,36	+56800	52,78
в діючих цінах	103189	105140	166912	1951	1,89	+61772	58,75
2. Виручка від реалізації продукції (без ПДВ і АЗ). тис. грн	113126	129551	187060	16425	14,52	+57509	44,39
3. Повна собівартість продукції, тис .грн -виробленої	89187	92370	147583	3183	3,57	+55212	59,13
-реалізованої	95126	105446	148582	10320	10,85	+43136	40,91
4. Прибуток (збиток) від операційної діяльності	6593	10288	30935	3695	56,04	+20647	200,69
5. Чистий фінансовий результат прибуток	3772	6799	6846	3027	80,25	+47	0,69
6. Рентабельність виробництва, %	7,1	7,4	7,6	0,3	4,23	+0,2	+4,05
9. Фондовіддача, грн	1,98	2,0	2,77	0,02	1,01	0,77	38,5
10. Матеріаловіддача, грн	1,272	1,378	1,466	0,106	8,33	0,088	6,4
11. Матеріалоемкість, грн	0,807	0,725	0,682	-0,082	-10,16	-0,043	-5,93
12. Оборотаємість, дні	118,9	120,8	171,0	1,9	1,60	50,2	41,56
13. Середньоспискова чисельність, чол	157	161	150	4	2,55	-11	-6,83
15. Продуктивність праці, грн	582,2	698,7	1149,6	116,5	20,01	450,9	64,54
16. Фонд оплати праці, тис. грн	5275,2	7133,3	7162,2	1858,1	35,22	28,9	0,41
17. Середня заробітна плата, грн	2800	3692,2	3979,0	892,2	31,86	286,81	16,95
18. Витрати на 1 грн продукції, грн	0,87	0,88	0,88	0,01	1,15	-	-

Таблиця 2

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства ТОВ «ПТК Шабо»

№ п/п	Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення 2015/2014 (+,-)	Відхилення 2016/2015 (+,-)
1	Коефіцієнт автономії (рекомендоване значення $\geq 0,5$)	0,68	0,67	0,48	-0,01	-0,19
2	Коефіцієнт фінансової залежності (рекомендоване значення ≥ 1)	1,46	1,5	2,068	0,04	0,568
3	Коефіцієнт фінансового ризику (рекомендоване значення ≤ 1)	0,46	0,50	1,07	0,04	0,57
4	Коефіцієнт мобільності (рекомендоване значення варіюється в залежності від галузі, у якій функціонує підприємство)	1,02	0,93	1,7	-0,09	0,77
5	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (рекомендоване значення $\geq 0,1$)	0,275	0,223	0,27	-0,052	0,047
6	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами (рекомендоване значення ≥ 1)	0,775	0,587	0,270	-0,188	-0,317
7	Коефіцієнт автономії джерел формування запасів (рекомендоване значення – збільшення)	0,85	0,81	0,60	-0,04	-0,21
8	Коефіцієнт кредиторської заборгованості (рекомендоване значення – зменшення)	0,752	0,753	0,689	0,001	-0,064
9	Коефіцієнт співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю (рекомендоване значення =1)	0,94	0,74	1,47	-0,2	0,73

Таблиця 3

Аналіз показників платоспроможності підприємства ТОВ «ПТК Шабо»

№ п/п	Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення 2015/2014 (+,-)	Відхилення 2016/2015 (+,-)
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (рекомендоване значення $\geq 0,2-0,25$)	0,129	0,125	0,09	+0,01	+0,01
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності (рекомендоване значення $\geq 0,8-1$)	0,838	0,665	1,087	+0,06	+0,48
3	Коефіцієнт загальної ліквідності (рекомендоване значення $\geq 2-2,5$)	1,648	1,448	1,435	-0,02	-0,05

Таблиця 4

Реалізація продукції ТОВ «ПТК Шабо» в 2016 році на внутрішньому та на зовнішньому ринках

Найменування продукції	Продукція, що реалізується на внутрішньому ринку		Продукція, що відправляється на експорт		Загальний обсяг реалізованої продукції	
	тис. дал	%	тис. дал	%	тис. дал	%
Бренді	57,00	75	19,00	25	76	100
Вермут	11,78	62	7,22	38	19	100
Тихі вина	149,63	45	182,88	55	332,5	100
Ігрсті вина	133,29	61	85,22	39	218,5	100
Горілка (виноградна)	54,53	82	11,97	18	66,5	100
Коньяк	83,13	35	154,38	65	237,5	100

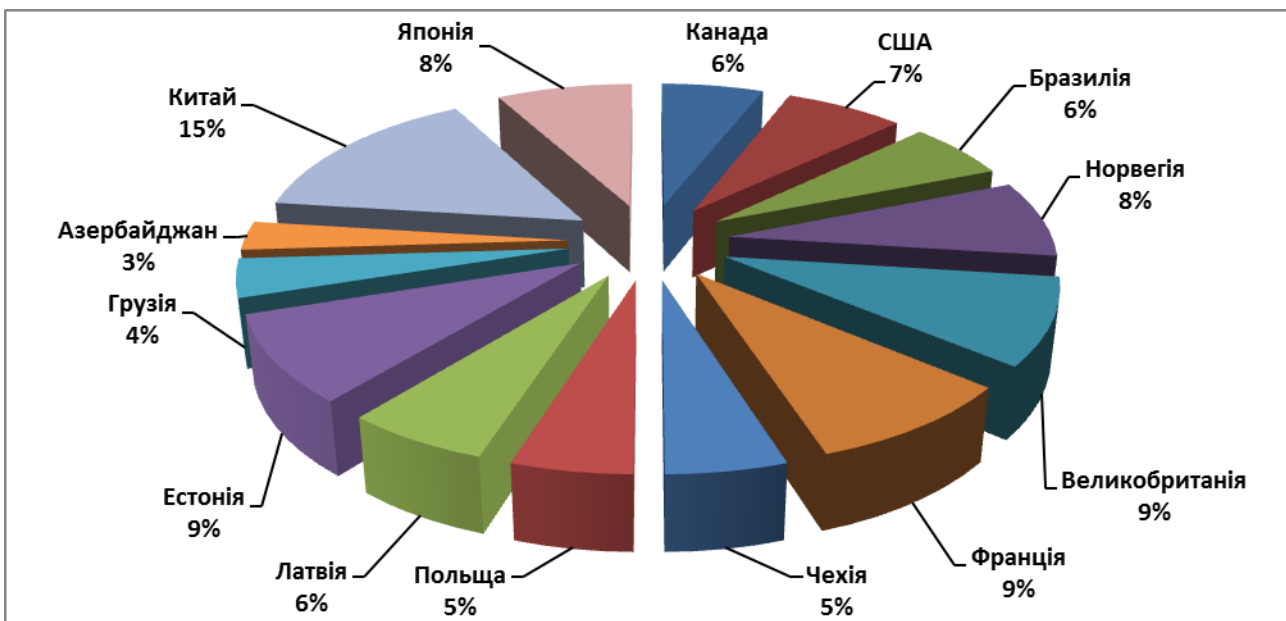

Рис.1. Географічна структура експорту ТОВ «ПТК Шабо» за 2015 рік

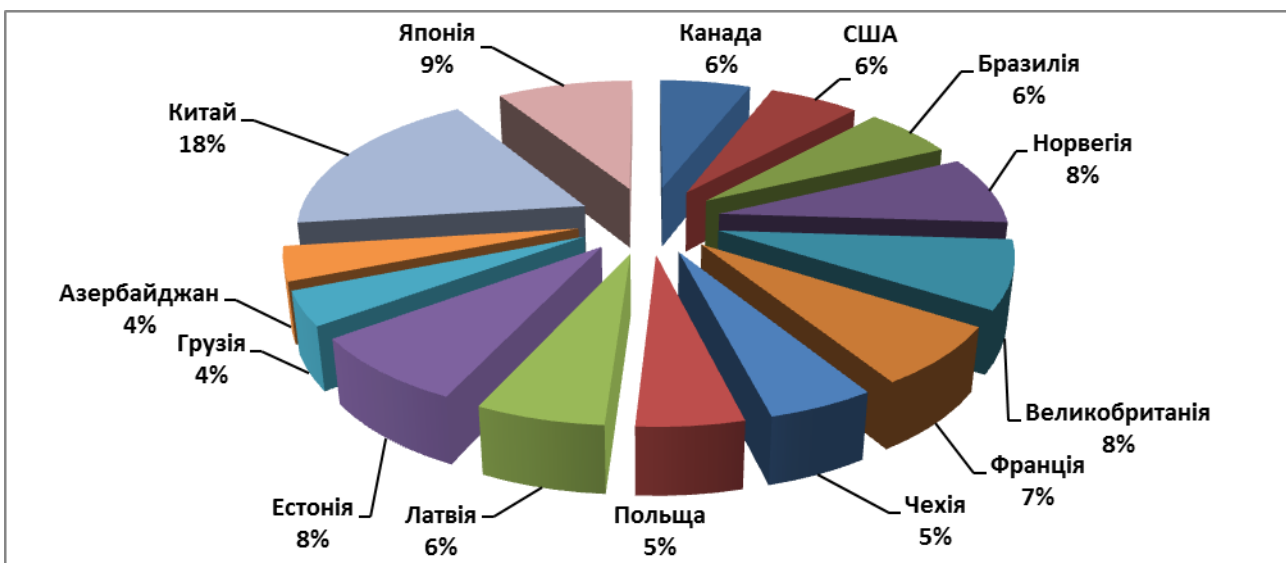

Рис.2. Географічна структура експорту ТОВ «ПТК Шабо» за 2016 рік

Таблиця 5

Показники ефективності експортної діяльності ТОВ «ПТК Шабо» за 2012 – 2016 рр.

Показники	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Гривневий еквівалент відрахувань у валютний фонд підприємства, тис. грн	40949,13	29002,56	10487,9	3852,48	18134,88
Виручка від обов'язкового продажу валюти, тис. грн.	5,42	4,12	3,13	2,54	3,34
Повна собівартість експортованої продукції, тис. грн.	37499,2	23617,72	8632,016	3326,839	16776,02
Економічний ефект від експорту продукції, тис. грн.	3455,35	5388,96	1859,014	528,1806	1362,2
Валютний виторг від експорту, тис. дол. США	5159,59	3625,32	1300,5	481,56	1523,33
Середньорічний обернений валютний курс, дол. США/грн	0,126	0,125	0,124	0,125	0,084
Валютна ефективність експорту, дол. США/грн	1,1592	2,85	2,666	1,975	0,6804
Економічна ефективність експорту (ЕЕек1)	1,092	1,228	1,215	1,158	1,081
Рентабельність експорту (Ре)	9,2	22,8	21,5	15,8	8,1
Економічна ефективність продажу експортованої продукції на національному ринку (ЕЕек2)	1,18	1,17	1,16	1,16	1,15
Економічна ефективність експорту відносно середньорічних обсягів капіталу (ЕЕек3)	1,018	1,364	1,353	1,246	1,017

Економіко-математична модель ефективності експортної діяльності

ТОВ «ПТК Шабо»

Таблиця 6

Таблиця коефіцієнтів

	Коефі- цієнти	Стандартна помилка	t-статис- тика	P-Значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%
Рівень рентабельності підприємства, %	-20,94245282	6,03742283	-3,468773584	0,013324	-35,7154943	-6,16941
Рівень рентабельності експорту, %	0,273613424	0,360975951	0,757982419	0,477167	-0,60966290	1,15689
Обсяг експорту на одного працівника, тис. грн.	0,314700172	0,137403655	2,290333345	0,061916	- 0,021514459	0,650915
Частка експорту в загальному обсязі реалізації, %	0,918345157	0,42826643	2,144331409	0,075696	-0,12958505	1,966275

$$Y = -20,94245282 + 0,273613424x_1 + 0,314700172x_2 + 0,918345157x_3$$

де y – рівень рентабельності підприємства, %;

x_1 – рівень рентабельності експорту, %;

x_2 – обсяг експорту на 1 працівника, тис. грн;

x_3 - частка експорту в загальному обсязі реалізації, %.

Заходи щодо удосконалення експортної діяльності підприємства

виноробної галузі ТОВ «ПТК Шабо»:

1. створення відділу зовнішньоекономічної діяльності;
2. прийняття участі в італійській міжнародній виставці вин і спиртних напоїв Vinitaly;
3. надання знижки постійним оптовим покупцям - метод стимулювання збуту на світовому ринку виноробної продукції;
4. оновлення та просування сайту (розміщення на сайті повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовами про умови надання знижки, вбудування онлайн-калькулятора)

Таблиця 7

Прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів щодо удосконалення експортної діяльності підприємства ТОВ «ПТК Шабо»

Заходи	Прогнозний річний економічний ефект від впровадження заходів щодо удосконалення експортної діяльності, тис. грн..
1. Створення відділу зовнішньоекономічної діяльності	157,4
2. Прийняття участі в італійській міжнародній виставці вин і спиртних напоїв Vinitaly;	1291,38
3. Надання знижки постійним оптовим покупцям - метод стимулювання збуту на світовому ринку виноробної продукції	506,21
4. Оновлення та просування сайту (розміщення на сайті повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовами про умови надання знижки, вбудування онлайн-калькулятора)	147,25
Разом	2102,24

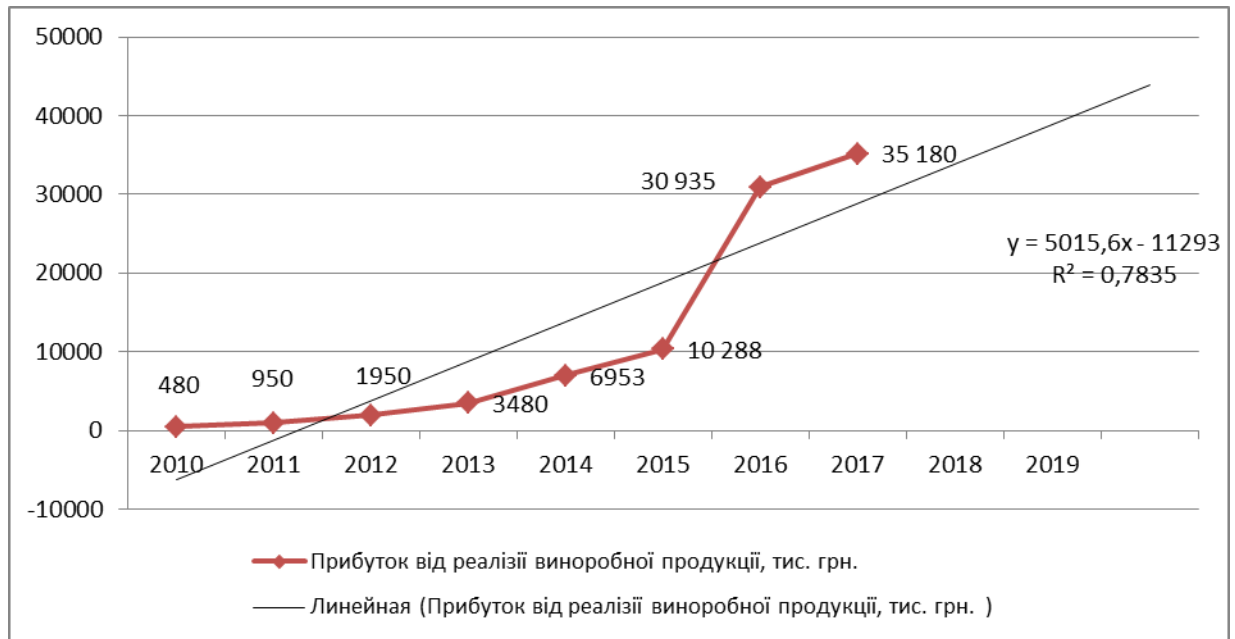

Рис. 3. Прогнозування динаміки прибутку від реалізації виноробної продукції на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо» за допомогою лінійного рівняння

Прогнозне значення прибутку від реалізації продукції на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо» на 2018 рік з урахуванням запропонованих заходів удосконалення експортної діяльності підприємства:

$$Y_{(2018)} = 5015,6 \times x - 11293 + 2102,24 = 35944,24 \text{ (тис. грн.)}$$

ВИСНОВКИ

1. В результаті дослідження поглядів багатьох авторів, нами виявлено, що експортна діяльність підприємства – це низка взаємопов'язаних операцій, що передбачають продаж товарів з обов'язковим переміщенням їх через митний кордон з метою надання у володіння цієї продукції партнеру з-за кордону.

2. Нами досліджені чинники впливу на експортну діяльність підприємства виноробної галузі, які класифікуються: з позиції відношення до середовища функціонування на внутрішні і зовнішні; за ступенем взаємозалежності – незалежні, частково залежні і взаємопов'язані; за можливістю прогнозування – прогнозовані і непрогнозовані; за можливістю контролю – контрольовані, частково контрольовані, неконтрольовані; за способом оцінювання та вимірювання – піддаються вимірюванню; не піддаються вимірюванню, вимірюються експертним методом; за часом дії – довгострокові, середньострокові, короткострокові; за тривалістю дії – постійно діючі, періодичні, спорадичні; за характером впливу на ефективність експортної діяльності – функціональні, дисфункціональні.

3. Ефективність є відображенням результативності функціонування економічної системи, що визначається (статичний аспект) співвідношенням отриманого економічного ефекту (результату) та витрат ресурсів (факторів), які обумовили досягнення такого ефекту, з урахуванням (динамічний аспект) міри досягнення поставлених цілей, стратегічних пріоритетів, функціонального розмаїття системи та ін. Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства може здійснюватися на основі таких підходів: витратного, балансового, порівняльного, індикаторного, збалансованої оцінки. Описані підходи є відображенням різних аспектів процесу формування та оцінки ефективності експорту, проте не дозволяють повною мірою охопити зазначену предметну сферу. Для здійснення порівняльної оцінки ефективності експортної діяльності та проведення рейтингового ранжирування

видів продукції при формуванні економічно обґрунтованого експортного портфелю підприємства пропонується використовувати узагальнюючий показник, що може бути розрахований як аксонометричний коефіцієнт розвитку багатовимірних об'єктів.

4. ТОВ «ПТК Шабо» сьогодні добре відома в Україні як один з найбільших виноробних холдингів з повним циклом виробництва (виноградарство – виноробство – реалізація продукції). Як показує структура виробництва продукції ТОВ «ПТК Шабо» в 2016 році найбільшу питому вагу займають тихі вина (35%), коньяк (25%) і ігристі вина (23%). Досліджуване підприємство за результатами проведеного аналізу визнано платоспроможним і фінансово стійким.

5. ТОВ «ПТК Шабо» здійснює експортну діяльність через відділ продажу. Це зумовлено низкою причин. Експортна діяльність ТОВ «ПТК Шабо» має систематичний, довгостроковий характер, імпорт сировини незначний (із Молдови), однак технологічні лінії імпортовані. На підставі проведених розрахунків на протязі 2012 – 2015 року простежується поступове зниження економічного ефекту від експорту продукції від 3455,35 тис. грн. до 528,1806 тис. грн. В 2016 році економічний ефект від експорту виноробної продукції знизився до 1362,2 тис. грн. Валютна ефективність експорту за 2014 – 2016 поступово знижується і в 2016 році складає 0,6804 дол. США/грн. Рентабельність експорту за 2012 -2013 роки збільшується до 22,8%, потім протягом 2014 – 2016 років має стійку тенденцію до зниження і в 2016 році склав 8,1%. Найвищі темпи росту показника економічного ефекту від експорту продукції спостерігались у 2016 році, коли показник збільшився від 528,1806 до 1362,2 тис. грн., майже в 2,6 разів. Але якщо порівнювати його з 2012 роком, то цей показник зменшився на 60,58%. Найвищі темпи росту показників валютної ефективності експорту, економічної ефективності експорту, рентабельності експорту спостерігались в 2013 році, але за період 2014 – 2016 роки ці показники поступово знижуються. Економічна ефективність експорту відносно середньорічних обсягів капіталу в 2013 році

збільшується на 33,99%, в 2014 – 2016 роках цей показник поступово зменшується.

6. Теоретичний аналіз першого розділу та емпіричні дослідження й отримані результати другого розділу знайшли своє завершення у вигляді рекомендацій та конкретних заходів щодо удосконалення експортної діяльності підприємства виноробної галузі ТОВ «ПТК Шабо».

7. Нами пропонується на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо» сформуванню такий підрозділ, який би в умовах великої кількості ринків збуту, нерозгалуженого асортименту продукції, реалізованого на одному ринковому сегменті, високих обсягів експорту, займався розробкою політики експорту, підготовкою та укладанням зовнішньоторгівельних контрактів, контролем виконання експортних замовлень таким чином, щоб маркетингова і збутова діяльність по регіональних ринках проводилася паралельно і складала єдину систему, яка відповідає за експорт продукції на певний ринок. Нами проаналізовано ефективність відкриття відділу зовнішньоекономічної діяльності підприємств виноробної галузі і виявлено, що при створенні даних структурних одиниць на підприємстві доходи від експортних поставок зростають в середньому на 22%.

8. В дипломній роботі пропонувалось підприємству ТОВ «ПТК Шабо» прийняти участь у міжнародній виставці вин і спиртних напоїв Vinitaly з метою активізації експорту виноробної продукції. Кращими аргументами на користь участі в даній виставці є дослідження результатів проведення міжнародної виставки вин і спиртних напоїв Vinitaly торік і результати проведення інших виставок цими ж організаторами. Прогнозований економічний ефект від міжнародної італійської виставки вин і спиртних напоїв Vinitaly для підприємства ТОВ «ПТК Шабо» значний. Аналіз результатів виставки фірми за останні місяці показав, що саме виставки є досить ефективним і вигідним (у співвідношенні доходів і витрат) способом підвищення міжнародної конкурентоспроможності виноробної продукції.

9. Наступним маркетинговим заходом для активізації експорту підприємства ТОВ «ПТК Шабо» є такий метод стимулювання збуту на світовому ринку виноробної продукції як надання знижки постійним оптовим покупцям. Автором пропонувалось на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо» впровадити бонусну знижку постійним клієнтам в розмірі 3,5%, з якими склалися взаємодовірливі відносини. Умовою надання знижки 3,5% є покупка виноробної продукції постійними клієнтами обсягом не менше, ніж 1500 000 грн, що повинно бути обумовлено в угоді. Надана знижка виступає витратами підприємства. З урахуванням запланованого рівня рентабельності на 2018 рік (15%) прогностичний економічний ефект від експортних операцій в розмірі 506,210 тис. грн.

10. Автором також пропонувалось помістити на сайт ТОВ «ПТК Шабо» повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовою, в якому буде викладено умови надання знижки, та оптовий прайс-лист для потенційних споживачів виноробної продукції. Також нами пропонується на сайті включити онлайн-калькулятор розрахунку вартості продукції в гривнях, доларах та євро з урахуванням поточного курсу валют. Тобто даний впроваджений захід направлений на оновлення та просування сайту, завдяки чому інформація буде доступна не тільки українським споживачам виноробної продукції, а також потенційним зарубіжним оптовим покупцям. Також за допомогою вбудованого он-лайн калькулятора вони зможуть підрахувати суму заказаної виноробної продукції. Таким чином, згідно дослідженню автором виявлено, що оновлення і просування сайту принесе прибуток підприємству ТОВ «ПТК Шабо», що у декілька разів перевищує витрати даного маркетингового заходу.

11. Отже, за результатами розрахунків впровадження запропонованих заходів удосконалення експортної діяльності на підприємстві ТОВ «ПТК Шабо» (створення відділу зовнішньоекономічної діяльності, прийняття участі в італійській міжнародній виставці вин і спиртних напоїв Vinitaly, надання знижки постійним оптовим покупцям як метод стимулювання збуту

на світовому ринку виноробної продукції, оновлення та просування сайту - розміщення на сайті повідомлення рекламного характеру українською та англійською мовами про умови надання знижки, вбудування онлайн-калькулятора) дозволить отримати прогнозний річний економічний ефект в розмірі 2102,24 тис. грн. і збільшити чистий дохід від реалізації продукції на 10898,24 тис. грн. і прибуток від реалізації продукції на 764,24 тис. грн. Таким чином, при реалізації усіх запропонованих заходів щодо удосконалення експортної діяльності, підприємство ТОВ «ПТК Шабо» почне збільшувати прибуток, а обсяги реалізації виноробної продукції будуть незмінно зростати.

12. Таким чином проведена оцінка показала, що підприємство не суттєво піддається впливу ризиків, оскільки ймовірність настання ризику 4,25 бали за 10-бальною шкалою. Найвагомий ризик який може вплинути на процес реалізації проекту, це ризик зменшення попиту на виноробну продукцію. Цей ризик відноситься до комерційних ризиків.